

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **P. E.**

o przestępstwo z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 listopada 2025 r.,

wniosku obrońcy o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 22 października 2025 r. obrońca P. E. wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie o sygn. IV KK 443/25. W uzasadnieniu wniosku wskazał, iż sędzia ten nie posiada przymiotu niezawisłego i bezstronnego sądu. Treść wniosku nakazuje uznać, iż brak owego przymiotu obrońca wywodzi z kwestii powołania SSN Ryszarda Witkowskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek w aktualnym stanie procesowym należy uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy, co skutkować musi pozostawieniem go bez rozpoznania.

Przedstawione przez obrońcę okoliczności nie mogą zostać rozpoznane w trybie art. 41 § 1 k.p.k., a powyższe stanowisko jasno wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, gdzie wskazano, iż art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezależnie od powyższego, w orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie podkreśla się również, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19, Lex 3598209; postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23, Lex 3621120). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22, Lex 3600648).

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi ona *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając

możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21, Lex 3519734).

Konsekwencją tego stanu rzeczy jest konieczność uznania, iż procedowanie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy on wyłącznie kwestii przewidzianych w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym jest niedopuszczalne, a tak właśnie jest w niniejszej sprawie. Podstawę wniosku stanowiły tu bowiem wyłącznie okoliczności dotyczące powołania SSN Ryszarda Witkowskiego, *de facto* związane li tylko z organem o to wnioskującym, a więc Krajową Radą Sądownictwa działającą w składzie ukształtowanym zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. poz. 3).

Także w aspekcie konwencyjnym przypomnieć należy, iż jednostka nie posiada prawa wyboru sądu, który orzekałby w jej sprawie, gdyż właściwość sądu określa ustawa (orzeczenie Posokhov v. Rosja z 4 marca 2003 r., skarga nr 63486/00, § 37). Celem określonego w art. 6 ust. 1 EKPCz sformułowania „ustanowiony ustawą” jest zapewnienie, aby organizacja systemu sądowniczego nie zależała od czyjejkolwiek uznaniowości, ale była regulowana przez prawo wywodzące się z parlamentu. Wymóg legalności sądu z definicji obejmuje jego skład, dlatego zwrot „ustanowiony ustawą” odnosi się nie tylko do podstawy prawnej samego istnienia „sądu”, ale również przestrzegania przezeń konkretnych regulacji odnoszących się do jego funkcjonowania oraz składu orzekającego w konkretnej sprawie (wyrok ETPCz w sprawie Sokurenko i Strygun przeciwko Ukrainie, skargi 29458/04 i 29465/04). Również TSUE w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54, wskazał, iż sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[a.f]